

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SENAT
469 3.10.2008

Nr. 2383 /DPSG
DATA 29.09.2008

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Domnule preşedinte,

În conformitate cu prevederile art.111 alin.(1) din Constituţie, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă intitulată Lege privind responsabilitatea prezidenţială,* iniţiată de domnul senator Gheorghe Funar şi de domnul deputat Ioan Aurel Rus din Grupurile parlamentare ale PRM (Bp. 237/2008).

I. Principalele reglementări

Această iniţiativă legislativă are ca obiect de reglementare instituirea răspunderii Preşedintelui României în unele cazuri şi condiţii, incriminând unele fapte pe care le califică abuz în serviciu, respectiv neglijenţă în serviciu.

În *Expunerea de motive* se arată că, spre deosebire de primul-ministru sau miniştrii pentru care există o responsabilitate ministerială, nu există o răspundere explicită similară şi pentru Preşedintele României. Se arată, totodată că, în perioada 1990-2007, au fost promulgate foarte multe legi neconstituţionale, cele mai multe dintre ele fiind încă în vigoare, iar cea mai mare responsabilitate pentru aceasta revine Preşedintelui României, în exercitarea rolului său, potrivit art. 77 din Constituţie, referitoare la promulgarea legilor. În sfârşit, se mai menţionează faptul că Preşedintele României tergiversează nejustificat promulgarea unor legi constituţionale, neexistând nicio consecinţă a faptelor sale.

II. Propuneri şi observaţii

1. Referitor la promulgarea de către Preşedintele României a unei legi, aceasta reprezintă atributul conferit de Constituţie prin art. 77 şi reprezintă o procedură prin care se autentifică, practic, textul legii respective, text ce reprezintă rezultatul dezbaterilor parlamentare efectuate potrivit legii. Potrivit art. 77 din Constituţie, promulgarea se face în termen de cel mult 20 de zile de la primire, iar Preşedintele poate cere Parlamentului, o singură dată, reexaminarea legii.

Nu poate fi admisă o răspundere penală pentru promulgarea unei legi care, ulterior, este supusă controlului de constituţionalitate şi dovedeşte elemente neconstituţionale, deoarece, pe de o parte, nu doar Preşedintele României, în procedura de promulgare, analizează textele de lege prin prisma neconstituţionalităţii lor, ci şi iniţiatorii sau însuşi Parlamentul, în cadrul dezbaterilor, iar pe de altă parte, sancţionarea neconstituţionalităţii unor texte este strict înscrisă în Constituţie şi în *Legea privind organizarea şi funcţionarea Curţii Constituţionale nr. 47/1992* şi constă în reexaminarea textelor înainte de adoptare, respectiv încetarea efectelor textului respectiv. Astfel, potrivit art. 31 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, republicată, dispoziţiile din legile şi ordonanţele în vigoare constatate ca fiind neconstituţionale îşi încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curţii Constituţionale, dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pune de acord prevederile neconstituţionale cu dispoziţiile Constituţiei. Pe durata acestui termen, dispoziţiile constatate ca fiind neconstituţionale sunt suspendate de drept. Totodată, potrivit art. 18 alin. (3), în cazurile de neconstituţionalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispoziţiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curţii Constituţionale.

Infracţiunea de abuz în serviciu vizează fapte ale funcţionarului public care, în exercitarea atribuţiilor sale de serviciu, cu ştiinţă, nu îndeplineşte sau îndeplineşte defectuos un act şi cauzează o vătămare intereselor legale ale unei persoane (art. 246 Cod penal) sau îngrădeşte folosinţa sau exerciţiul drepturilor unei persoane (art. 247 Cod penal), ori afectează bunul mers al unui organ sau instituţii (art. 248 Cod penal).

Or, potrivit Constituţiei, Preşedintele poate supune textele promulgării unui control de neconstituţionalitate dar nu poate fi făcut răspunzător penal, pentru cazul în care aceste texte conţin elemente de neconstituţionalitate. Aceasta cu atât mai mult cu cât, în sistemul de drept românesc, Curtea Constituţională este organismul menit a efectua controlul constituţionalităţii

actelor normative şi a garanta, prin aceasta, conformitatea textelor cu legea fundamentală în stat. Astfel, potrivit art. 1 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în România.

În ceea ce priveşte *tergiversarea nejustificată*, arătăm că, potrivit art. 77 din Constituție, Preşedintele are la dispoziție o perioadă de timp (20 de zile) pentru a promulga, respectiv a retrimite spre reanalizare Parlamentului un text de lege. Câtă vreme aceste atribuții ale sale sunt efectuate în condițiile şi termenele prevăzute, nu sunt încălcate în niciun fel relațiile sociale de o asemenea manieră, încât să justifice sancționarea penală a Preşedintelui României pentru faptele sale.

Referitor la propunerea de incriminare ca neglijență în serviciu a nepăsării sau neimplicării Preşedintelui în rezolvarea, împreună cu Guvernul, a problemelor grave ale românilor, arătăm că textul de lege este mult prea general formulat şi nu corespunde standardelor de previzibilitate a legii pe care cerințele europene le impun.

2. Cu privire la toate cele trei propuneri prin care se doreşte instituirea răspunderii penale pentru Preşedintele României, precizăm că Legea fundamentală are prevederi specifice prin care Preşedintele României este tras la o răspundere politico-juridică pentru faptele sale. Astfel, răspunderea ce intervine pentru comiterea de către şeful statului a faptelor grave prin care se încalcă prevederile Constituției este prevăzută în art. 96 din Constituție şi constă în punerea sub acuzare a Preşedintelui pentru înaltă trădare, potrivit unei proceduri specifice, care se desfăşoară în două etape: în prima etapă intervine suspendarea din funcție iar în a doua, judecarea de către Înalta Curte de Casație şi Justiție şi demiterea de drept în cazul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

În ceea ce priveşte răspunderea Preşedintelui României pentru faptele grave, astfel cum este aceasta înscrisă în art. 95 alin. (1) din Constituție, menționăm cele statuate de Curtea Constituțională cu prilejul emiterii *avizului consultativ privind propunerea de suspendare din funcție a Preşedintelui României, domnul Traian Băsescu, nr. 1/2007, din 5 aprilie 2007, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 258/18.04.2007.* Astfel, stabilind înțelesul noțiunii de *„faptă gravă"*, Curtea Constituțională a arătat că *„este evident că o faptă, adică o acțiune sau inacțiune, prin care se încalcă prevederile Constituției, este gravă prin raportare chiar la obiectul încălcării. În reglementarea procedurii de suspendare din funcție a Preşedintelui României, Constituția nu se rezumă însă la acest înțeles căci, dacă ar fi aşa, expresia „fapte grave" nu ar avea*

sens. Analizând distincția cuprinsă în textul citat şi luând în considerare faptul că Legea fundamentală este un act juridic normativ, Curtea Constituțională constată că nu orice faptă de încălcare a prevederilor Constituției poate justifica suspendarea din funcție a Preşedintelui României, ci numai „faptele grave", cu înțelesul complex pe care această noțiune îl are în ştiința şi în practica dreptului. Din punct de vedere juridic, gravitatea unei fapte se apreciază în raport cu valoarea pe care o vatămă, precum şi cu urmările sale dăunătoare, produse sau potențiale, cu mijloacele folosite, cu persoana autorului faptei şi, nu în ultimul rând cu poziția subiectivă a acestuia, cu scopul în care a săvârşit fapta. Aplicând aceste criterii la faptele de încălcare a ordinii juridice constituționale la care se referă art. 95 alin. (1) din Constituție, Curtea reține că pot fi considerate fapte grave de încălcare a prevederilor Constituției actele de decizie sau sustragerea de la îndeplinirea unor acte de decizie obligatorii, prin care Preşedintele României ar împiedica funcționarea autorităților publice, ar suprima sau ar restrânge drepturile şi libertățile cetățenilor, ar tulbura ordinea constituțională ori ar urmări schimbarea ordinii constituționale sau alte fapte de aceeaşi natură care ar avea sau ar putea avea efecte similare".

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate la pct. II, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Călin POPESCU - TĂRICEANU

Domnului senator **Nicolae VĂCĂROIU**

Preşedintele Senatului